

**Справа «Дзеладінов та інші проти колишньої
Республіки Македонія в складі Югославії»
("Dzeladinov and Others v. the Former
Yugoslav Republic of Macedonia")**

У рішенні, ухваленому 10 квітня 2008 року у справі «Дзеладінов та інші проти колишньої Республіки Македонія в складі Югославії», Суд постановив, що:

- не було порушено ст. 3 Конвенції стосовно стверджуваного заявниками неналежного поведження поліції з ними;
- було порушення ст. 3 Конвенції стосовно непроведення достатньо ефективного розслідування щодо скарг заявників на неналежне поведження.

Відповідно до ст. 41 Конвенції Суд призначив сплатити кожному заявнику по 3 000 євро як компенсацію моральної шкоди та 2 000 євро їм усім на відшкодування судових витрат.

Обставини справи

Заявники Амді Дзеладінов, 1975 р. н., Дудзіхан Камілов, 1966 р. н., Ремзі Дурмізова, 1977 р. н., Дагістан Алілов, 1977 р. н., Мефаїл Асановскі, 1966 р. н., є громадянами Македонії і мешкають у м. Стіп. Вони за національністю є ромами.

Справа стосується скарг заявників на те, що вони зазнали кривди від поліції після перепалки, що зчинилася під час святкування у ресторані.

За показами заявників, 2 серпня 1998 року близько півночі група ромських чоловіків, котрі вийшли з ресторану, втягнулися у бійку з З.С. – поліцейським спортивним інструктором, котрий, до того ж, був чемпіоном з рукопашної боротьби. З.С. відразу викликав інших поліцейських. На місце події прибуло десять правоохоронців, які почали завдавати ударів людям з ресторану. Заявники, зокрема, відзначали, що зазнали численних

стусанів та ударів гумовими палицями. Пані Дурмісова була на той час на сьомому місяці вагітності. Після інциденту вона зажадала медичного огляду, однак лікарі відмовились його провести як тільки дізналися, що жінка брала участь у перепалці з працівниками поліції, і провели огляд лише згодом. Пані Камілова, п. Алілова та п. Асановські доставили до поліцейського відділку, де, як вони стверджували, їх продовжили бити. Пан Дзеладінов свідчив про те, що наступного дня, з огляду на офіційний виклик сам пішов до згаданого поліцейського відділення. Він розповів, що там на нього напали шестеро поліцейських і почали завдавати стусанів та ударів дубинкою, приклавши йому до скроні пістолет. Заявники подали до Суду фотографії синців на їхніх головах, спинах та стегнах. Вони також стверджували, що їм відмовили у наданні медичної допомоги через те, що вони не змогли заплатити. Окремі заявники також розповідали про те, що працівники поліції ображали їх словесно, зважаючи на їх ромське походження.

За версією Уряду, після виклику поліції на місце події прибуло троє поліцейських. З.С. поскаржився на те, що п. Дзеладінов напав на нього. Правоохоронці спробували заарештувати п. Дзеладінова, однак у цьому їм перешкодила численна група ромів (близько 80 осіб). Було викликано на допомогу ще п'ять поліцейських. Тоді, коли люди розпочали жбурляти камінням, пляшками та іншими предметами, правоохоронці змушені були зробити кілька пострілів. Незважаючи на попередження, натовп продовжував бунтувати. Тоді для заспокоєння протестантів поліція вдалася до застосування дубинок. Пана Камілова та п. Азановські було заарештовано та доправлено до поліцейського відділку. Їх допитали і відпустили, оскільки встановили, що вони не брали участь у нападі на З.С. Жодної сили у поліцейському відділку до них не застосовували. Відповідно до медичних записів, зроблених того дня у місцевій лікарні, лише дві особи звернулися по допомогу із легкими тілесними

ушкодженнями. Це були два працівники поліції. Жодна інша людина, котра брала участь у сутичці, не зверталась до лікарні. За винятком вагітної жінки, яку доправила до лікарні карета швидкої допомоги, що прибула на виклик потерпілої. Було проведено огляд жінки, який, втім, не виявив жодних ушкоджень матері чи плоду.

У серпні 1998 року заявники звернулися із заявою про порушення кримінальної справи за фактом неналежного поводження з боку працівників поліції. На підтвердження своїх скарг вони подали фотографії, письмові твердження та медичні довідки. Однак заявників так і не повідомили, яким чином прокуратура відреагувала на їх подання, зокрема, чи було порушено кримінальну справу.

Зміст рішення Суду

Заявники стверджували, що після сутички у ресторані їх було піддано тортурам працівниками поліції. Також вони скаржились на те, що держава виявилася неспроможною розслідувати їхні скарги. Вони зазначали про порушення ст. 3 та ст. 13 Конвенції.

Суд визнав як безспірний факт те, що окремі заявники брали участь у бійці з З.С. Подані заявниками фотографії демонстрували тілесні ушкодження на їх тілах. Однак не існувало жодної медичної довідки, на підставі якої можна було б встановити причини цих ушкоджень.

Уряд стверджував, що застосування сили було цілком необхідне, виправданим та пропорційним. Втім, на думку Суду заслуговує на увагу той факт, що проти заявників не було висунуто жодних звинувачень за фактом їх хуліганства чи непокори.

Суд звернув увагу на суперечності у показах та на відсутність переконливих доказів того, що заявники зазнали ушкоджень за відповідних обставин. З огляду на це Суд не виявив достатнього підґрунтя для підтвердження скарг заявників на неналежне поводження з ними. Крім

цього, Суду не вдалося встановити, чи була надмірною сила, застосована поліцією проти протестантів. Суд зауважив, що заявники стверджували про порушення ст. 3 Конвенції, яке виявилось у факті відмови надати їм безоплатну медичну допомогу. З цього приводу Суд відзначив, що він не знайшов підтверджень факту отримання заявниками таких ушкоджень, стосовно яких відмова їх безплатного лікування могла вважатися порушенням ст. 3 Конвенції. Тому Суд дійшов висновку про те, що у справі не було достатніх доказів для визнання порушення ст. 3 Конвенції з огляду на неналежне поводження із заявниками.

Суд відзначив, що скарга на грубе поводження з боку поліцейських була подана заявниками через дев'ять днів після інциденту. До неї були додані фотографії та висновки медиків. Ця скарга викликала щонайменше виправдані підозри у тому, що ушкодження могли бути заподіяні поліцейськими. А це, зі свого боку, мало призвести до розслідування. Отож, прокурор був зобов'язаний розпочати слідство. Однак він не вжив жодних заходів для віднайдення доказів, які могли б підтвердити чи спростувати скарги заявників.

До того ж, бездіяльність прокурора завадила заявникам взяти на себе представництво інтересів інших потерпілих у справі, а також ініціювати конкретні заходи, здійснення яких було можливим лише в умовах офіційного розслідування. До нинішнього дня заявники перебувають у стані такої невизначеності, оскільки прокурор і досі не ухвалив офіційного рішення про відмову у порушенні кримінальної справи.

Отож, Суд визнав порушення ст. 3 Конвенції стосовно факту відсутності розслідування скарги заявників про неналежне з ними поводження.

Суд вирішив, що не виникало окремого питання про застосування ст. 13 Конвенції.